

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 18. broj

4. svibnja 2023.

cijena 250 Ft

II. sportski vikend narodnosnih škola – Pečuh 2023.

Foto: Zsolt JUHÁSZ

5. stranica

Sjednice Društva Gradišćanskih Hrvatov
3. stranica

Sastanak Božinovića i Pintéra
4. stranica

Dravsko proljeće
17. stranica

Nedilje gradišćanskih shodišćev

Ove nedilje skupno hrvatsko shodišće u Juri za sobom ostavlja već od pet desetljeć otkidob su vjernici po prvi put bili pozvani da se skupa pomolu pri oltaru Krva-ve suze toćeće Blažene Dvice Marije.

Lani su u jurskoj katedrali duplastim jubilejom svečevali vjernici iz Austrije, Slovačke i Ugarske jer je Ferenc Benković, ovoljetni glavni prodikač svete maše, 1972. ljeta postavio na noge to vjersko okupljanje, a milosni kip Krvave suze toćeće Marije lani je zašao do 325. jubileja. Kako je rekao pokretač ovoga najvećega shodišća na zapadu Ugarske, cilj mu je bio skupaspraviti Hrvate iz raznih far. Inicijativa je naišla na odlični prijem, tako da danas ne hodočastu u Juru samo Gradišćanci nego i vjernici prik granic kot i Hrvati iz Budimpešte.

S jurskim shodišćem otvaraju se vrata i daljnjim spravišćem od lipih do još lipših hodočasnih mjest, jer u židanskoj lozi od junija do augustuša su rezervirane prve nedilje – ki za lovce i lugare, ki za policajce, katane i ognjobrance, ki za taboraše, a tako nadalje za penzioniste ter jahače. Svenek u misecu majušu se održava skupno gradišćansko shodišće k štatui Putujuće Celjanske Marije, ali kako je rekao predsjednik DGHU-a Vince Hergović, ljetos je ta termin odrinut na 10. juni u Kalištrofu, kade sve do kraja augustuša gostuje kip Celjanske Marije. Prvoga julijskoga vikenda hrvatske, a i druge hodočasnike čeka hodočasna crikva koljnofske Črne Madone. A najveće i najlipše putovanje, posebno piše, Gradišćance pelja krajem augustuša u štajersko Celje, koje će ljetos u nazočnosti mnoštva hrvatskih vjernikov proslaviti i stoljetni jubilej ovoga shodišća u Celju, pokrenuto 1923. ljeta na inicijativu farnika Martina Meršiča st. Po jednoj starinskoj celjanskoj jački i po Bogovićevoj Hiži Zlatoj ove štrofe i danas bi mogle biti aktualne pri shodišću: „Otpeljaj nas zdrave k Tebi, o, Divica, / da te pohodimo kot vjerna dičica. / O, Marija, smiluj nam se sirotam. / Prosimo za Tvoju ljubav Marijansku, / brani od kaštige svu zemlju kršćansku. / O, Marija, smiluj nam se sirotam. / Daj nam ča prosimo: očuvaj nas glada, / vojske, kuge, ognja i vražjega jada. / O, Marija, smiluj nam se sirotam.”

Tiho

Glasnikov tjedan

Dragi moji kolege po peru i mikrofonu, neka vas zdravlje posluži, skupite snagu za napise i priloge prema kojima će buduće generacije biti milostive „kada nas koč budu ocijenili i budu sudili o nami!”

Ovih je tjedana kolega Tyran napisao, štoviše, dao naslov svojoj tjednoj kolumni „Neka budu milostivi kada nas koč budu ocijenili i budu sudili o nami!”. Kao da mi je tu rečenicu izvadio iz glave. Vrzma mi se ona u njoj godinama. Ne znam tumačimo li je on i ja isto ili slično. Ona se može interpretirati na mnogo načina ako se apstrahira. Na njezinu bi kraju mogao biti uskličnik, točka ili upitnik?

Teško je bilo i zamisliti ljudima koji su bili u prvim redovima ili zadnjim u svojoj obitelji da se danas ne sjećamo ni njihovih imena, da osvještavamo ili obilježavamo tek djeliće onog što je oko nas, a pritom smatramo da je sve novo i tako nanovo polazeći od samih sebe kreiramo narativ. Tko je gdje bio i za što se zalagao prije nas skoro da je danas postalo sasvim irelevantno. Hoće li ikad itko dati ocjenu i sud o događajima, odlukama te ljudima koji su prethodili? O nama.

Tyran piše: „Onda, naime, kada naši potomci jur budu znali – kako se je na prilik nastavljalno s manjinskom politikom – smo li u čemu uspili se suprotstaviti asimilaciji, smo li uspili u pitanju dvojezičnoga školstva a još puno teže: smo li dobro ocijenili svitsku politiku (...) smo li pravično sudili u sukobu med Izraelci i Palestinci, u boju med Rusijom i Ukrajinom, je li bilo pametno se zalagati za Europsku uniju, je li istočna Europa pak i cijeli svijet bio mirniji i srićni-

ji po raspadu Sovjetskoga saveza, su li Amerikanci činili dobro Europi, je li raspad Jugoslavije pomirio takozvani zapadni Balkan itd. Kako ćedu za nami koč suditi o naši pozicija ne samo u politički nego i u vjerski a ne na zadnje u kulturnopolitički stajališći.”

Te nastavlja: „Gdo bi si još ne tako dugo ponajzad mogao zamisliti, da našega ‘velikana’ Miloradića gdo kani skinuti s kulturno- i književnopovijesnoga podesta (doslovce i njegovu bistu u Fraknavi), jer je u očima tih današnjih njegovih protivnikov bio antisemit i antifeminist? (...) Kako ćedu koč o nami suditi, u pogledu na naš manjinskopolićki angažman i suditi o tomu ča smo postignuli ili u čemu smo propali? Neka budu milostivni!”

Sve ovo pišem 2. svibnja u predvečerje Dana hrvatskog tiska. Važan je to datum. I za mene osobno jer mi je na umu sve ono što je prethodilo donošenju odluke da se upravo taj dan obilježava kao službeni datum koji je odlukom svoje Skupštine Hrvatska državna samouprava prihvatila kao Dan hrvatskog tiska. Dan je to izlaženja iz tiska prvoga broja Hrvatskog glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Dragi moji kolege po peru i mikrofonu, neka vas zdravlje posluži, skupite snagu za napise i priloge prema kojima će buduće generacije biti milostive „kada nas koč budu ocijenili i budu sudili o nami!”

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik,

tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Svakoga četvrtka
u Vašem hrvatskom domu!
Budimo zajedno
u „OAZI hrvatske pisane
riječi u Mađarskoj”!

HRVATSKI glasnik
HRVATSKI glasnik

Serija generalnih sjednic DGHU-a

Staro predsjedništvo potvrđeno u novoj funkciji

Serija generalnih sjednic Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj začela se je 25. februara u Hrvatskom Židanu, ali pokidob Društvo sa članstvom već od sto i pedeset ljudi pravi kvorum za donošenje odlukov nije imalo, ovu prvu sjednicu su ishasnovali za diskutiranje, ne svenek u mirnoj atmosferi. Jedni bi reformirali Društvo, a drugi bi rado da sve ostane „po starom“. Druga sjednica bila je održana 18. marcijuša na istom mjestu kot i prethodno s dnevnim redom od sedam točkov: 1.) Izvješće o programi 2022. ljeta, 2.) Financijsko izvješće 2022. ljeta, 3.) Planirani programi za 2023. ljeta, 4.) Financijsko stanje 2023. ljeta, 5.) Biranje novog predsjedništva, 6.) Biranje kontrolne komisije i 7.) Razno. Pokidob i na tom drugom spravišću nije došlo dovoljno kotrigov, po zakonu treća sjednica je održana 25. marcijuša još jednom na istom mjestu (u Staraćkom domu Hrvatskoga Židana) pod istim dnevnim redom. Neovisno od broja nazočnih ova sjednica je bila jur u poziciji da se izglasaju sudbonosne odluke gledeć cijelu gradišćanskohrvatsku zajednicu.

Na trećoj sjednici pojavili su se šesdeset i trimi. Zapisnik je vodila Mirjana Šteiner, a povjereniki su bili Janoš Grüll i Karol Meršić. U izvješću programov minuloga ljeta predsjednik DGHU-a Vince Hergović spomenuo je gradišćansko skupno shodišće Putujućoj Celjanskoj Mariji, adventski koncert u Sambotelu ter gradišćansku kulturnu galu, kot i Hrvatske bale Unde u Horpaču, Koljnofu, Kemlji, a med njimi i najveće gradišćansko spravišće, sambotel-sku hrvatsku zabavu. Kotrigi jednoglasno su primili izvješćaj, dokle pod drugom točkom o financijskom stanju Društva s nutrazimanjem od 5 589 000 Ft i vandavanjem od 5 890 000 Ft takaj je izglasano izvješće. Pod tretom i četvrtom točkom navedeni su ovoljetni programi na ki su napisana naticanja, najprije na Gradišćansko hodočašće k milosnomu kipu Putujuće Celjanske Marije u Kalištrof 10. junija. Spomenut je i kulturni festival koji je lani održan u Bizonji, a za ljetos se planira u Hrvatskom Židanu. Na kraju ljeta je predvidjen sambotel-ski adventski koncert u čijem organiziranju se združuje još i već organizacijov. Spomenute su i svote ke su na naticanju napišene za pojedine priredbe. Potom se je Vince Hergović u ime cijeloga predsjedništva zahvalio za dosadašnje skupno djelo i svim je zaželjio uspjeh u dalnjem žitku. Paralelno je još prosio da Štefan Krizmanić, kot domaćin, dirigira biranje novoga predsjedništva. Štefan Krizmanić je u uvodu toliko rekao da današnje vrime ne stoji uprav za to da se lako najdu takovi ljudi ki kanu za društva sa srcem i dušom djelati. Najprvo je prosio predlog za osobu predsjednika, ter je pri tom Robert Kammerhofer iz Bizonje predložio dosadašnjega peljača Vincija Hergovića ki se je i primio kandidature. Franjo Grubić iz Koljnofa se je pozivao na dosadašnju praksu da je to svenek tako bilo pri biranju da jedan mandat je ispunio funkcioner iz Željezne, drugi mandat pak kandidat iz Jursko-mošonsko-šopronske županije. Na toj osnovi on je predložio Mariju Pilšić za predsjednicu, ka se pak nije primila ponude, dodajući da i ona je prik dva mandata peljala ovo društvo. Predložila je da predsjedništvo jur sad začme iskati te mlade ljude kim s mirnim dušnim spoznanjem će se prikdati štafeta djelovanja ovoga, već od tridesetljetnoga, društva. Dr. Andrija Handler takaj se je složio s Franjom Grubićem u tom „da tako bi bilo pošteno i tako bi se keralo“ da u ovom novom društvenom periodu sjeverna gradišćanska županija daje predsjednika. Na to je Robert Kammerhofer reagirao da ne visi društvena obnova od toga ka županija daje predsjednika, nego od toga koliko će mladi ljudi sudjelovati u društvenom djelovanju jer prez njih, kako je rekao, zgubit će se ne samo rič i tradicija nego i hrvatstvo u ovom kraju. Pri glasovanju je Vince Hergović

Staro-novo predsjedništvo s Mirjanom Šteiner, Vincijem Hergovićem i Štefanom Kolosarom

ponovno odbran za peljača Društva. Za ostale člane predsjedništva Marija Pilšić je predložila Štefana Kolosara iz Unde, a Štefan Krizmanić za staru-novu tajnicu Židanku Mirjanu Šteiner. Pri izboru na Štefana Kolosara bio je jedan protiv i osmimi su se suzdržali, dokle pri odabiranju Mirjane Šteiner svi su bili za, jedan se je suzdržao. Za odabiranjem Vince Hergović se je zahvalio na ponovnom povjerenju i dodao je da za kratko vrime bi pravali novoga mladoga peljača što on jur ljeta dugo govori. Štefan Kolosar se je svim zahvalio ki su na njega glasali, istaknujući pri tom da ako ga bude zdravlje služilo pomoć će rado društveno djelovanje do kraja mandata, a takaj je uputio riči zahvale svim onim ki su se suzdržali. Pri šestoj točki dnevnoga reda tako su odlučili člani da ne treba izabrati kontrolnu komisiju, to tako omogućuje zakon. Pod sedmom točkom „Razno“ rećeno je da potribno je i društveni statut modificirati, kot kako u dobi se pripravljati na manjinske izbore. Nanovič je najprdošla i ta problematika zašto pojedina jaka hrvatska sela imaju samo od 2 do 3 poslanika, dokle Stari Grad broji još i 37 zastupnikov u dotičnom Društvu. Na kraju sjednice je Franjo Grubić nazvistio svim nazoćnim da je osnovan Savez Gradišćanskih Hrvatov i da će svi još sigurno čuti u bliskoj budućnosti za to ter ujedno je predsjedništvu prikdao čestitke za daljne uspješno djelovanje. Robert Kammerhofer postavio je novomu peljaćtvu i pitanje što kanu djelati za zaustavljanje asimilacije jer, ako za to vrijeda neće najti rješenje, zvoni će skupazvonići za zadnje Hrvate u Gradišću.

Tiho

Foto: Dr. Andrija Handler

Sastanak Davora Božinovića i Sándora Pintéra

Bilateralni odnosi Hrvatske i Mađarske ocijenjeni su već tradicionalno vrlo dobrima i prijateljskima te su primjer dobrosusjedskih odnosa, složili su se ministri Božinović i Pintér.

Ministar unutarnjih poslova Mađarske dr. Sándor Pintér na poziv potpredsjednika Vlade i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića boravio je u Zagrebu 14. travnja 2023. godine te su ministri održali bilateralni sastanak.

Na početku sastanka ministar Božinović iskazao je zahvalnost na podršci Mađarske prilikom pristupanja Hrvatske šengenskom području, a mađarski ministar ocijenio je članstvo Hrvatske u šengenu, uz članstvo u eurozoni, prednošću za građane i gospodarstvo, posebno u ljetnoj sezoni kad je i promet putnika i roba znatno povećan.

Ministri su složni u tome da je potrebno pružiti svu moguću pomoć Bugarskoj i Rumunjskoj kako bi i te države postale dio šengenskog prostora. Razgovarali su i o situaciji prihvata raseljenih osoba iz ratom pogođene Ukrajine. Ministar Božinović zahvalio je mađarskom kolegi na sastanku održanu prošle godine u Budimpešti na kojem su razmijenili iskustva o primjeni Direktive o privremenoj zaštiti i prihvatu izbjeglica iz Ukrajine. Ministar Božinović zahvalio je svojem mađarskom kolegi i na prihvaćanju poziva za sudjelovanje na Međunarodnoj donatorskoj konferenciji za razminiranje Ukrajine koja će se održati u Zagrebu u listopadu 2023. godine. Ministri su naglasili važnost snažne i učinkovite zaštite vanjske granice, a ulaskom Hrvatske u šengen njezina je odgovornost u tom smislu još i veća. Hrvatska policija intenzivno provodi kompenzacijske mjere nadzora osoba i vozila unutar teritorija RH

kako bi se prevenirale sekundarne migracije prema drugim državama članicama šengenskoga područja.

I Hrvatska i Mađarska svjesne su važnosti primjene nadograđenog postojećeg informacijskog sustava i primjene novih sustava te nastavljaju s ulaganjima u tehničko osnaživanje vanjske granice. Ministri su se složili da će ti ojačani kapaciteti pridonijeti daljnjem učinkovitijem suzbijanju krijumčarskih mreža te sprječavanju ilegalnih migracija. Ministri su naglasili da se jedino modernim tehnološkim rješenjima, dovoljnim brojem obučanih policijskih službenika i kvalitetnim praćenjem i analizom rizika migracijskih kretanja može adekvatno odgovoriti na izazov ilegalnih migracija.

U odnosu na bilateralnu policijsku suradnju ministri su potvrdili da je intenzivna i učinkovita, ponajprije suradnja graničnih policija. Ministar Božinović izrazio je zadovoljstvo što mađarska policija kontinuirano od same uspostave projekta „Sigurna turistička destinacija” sudjeluje u njegovoj provedbi, a dosad je u projektu sudjelovalo 106 mađarskih policijskih službenika. Uvažavajući činjenicu da su u lipnju 2022. godine usvojene Preporuke Vijeća EU-a o operativnoj policijskoj suradnji čiji je cilj ojačati policijsku suradnju država članica, a samim time i sigurnost šengena, bilo je potrebno osuvremeniti i bilateralni sporazum iz 2008. godine.

Predmetni sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Mađarske o izmjenama i dopunama Sporazuma između

Vlade Republike Hrvatske i Vlade Mađarske o suradnji u borbi protiv prekograničnog kriminala u meritumu definira provedbu prekogranične potjere i zajedničkih ophodnji, čime se omogućuje to da prekršitelji zakona zbog promjene državne teritorijalne jurisdikcije izbjegnu pravnu odgovornost. S obzirom na to da su ulaskom Hrvatske u šengen ukinute granične kontrole na unutarnjim granicama, proširenjem područja provedbe zajedničkih graničnih ophodnji poboljšat će se uvjeti za sprječavanje prekograničnog kriminaliteta.

HG

Izvor i fotografija: mup.gov.hr

II. sportski vikend narodnosnih škola – Pečuh 2023.

Na inicijativu Državnog tajništva za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika mađarske Vlade u Pečuhu je od 24. do 26. ožujka održan II. sportski susret narodnosnih gimnazija. Susret je u njemačkom pečuškom školskom centru „Valéria Koch” otvorio državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika mađarske Vlade Miklós Soltész. Na ovogodišnjem susretu (prošlogodišnji, prvi, održan je u Szarvasu) sudjelovali su mladi Hrvati, Nijemci, Rumunji, Srbi i Slovaci te se natjecali u nogometu i odbojci. Momci su se natjecali u nogometu, a djevojke u odbojci.

Nogometna ekipa Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža”

Odbojkaška ekipa Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža”

Na ceremoniji svečanog otvorenja bilo je nazočno više narodnosnih dužnosnika, tako i predsjednik HDS-a Ivan Gugan, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga te zastupnik Nijemaca u Mađarskom parlamentu i predsjednik Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta Imre Ritter. Kako je naglasio državni tajnik Soltész, cilj je državnog tajništva i dužnosnika narodnosnih zajednica u Mađarskoj stvoriti priliku i mjesto okupljanja narodnosne mladeži u Mađarskoj. Ovakvi susreti prilika su da se vidi kako na istoku ili jugu ili u središnjoj Mađarskoj ili bilo gdje imamo prijatelje pripadnike narodnosti s kojima se možemo družiti, zabavljati se i okupljati oko sporta i plesa.

Na ovogodišnjem sportskom vikendu narodnosne mladeži sudjelovao je oko 200 učenika gimnazijalaca iz osam gimnazija u održavanju narodnosnih samouprava, a natjecale su se deseteročlane ženske odbojkaške ekipe i deseteročlane muške nogometne ekipe. Ogledanja su se održavala na dvjema lokacijama: nogomet na malonogometnom terenu škole Miroslava Krleže i odbojka u sportskoj dvorani škole „Valéria Koch”. Učenici su bili smješteni u učeničkim domovima spomenutih škola uz osiguranu prehranu. Uz sportska nadmetanja bilo je vremena i za popratne sadržaje. Neposredno nakon svečanog otvorenja odigrana je prijateljska nogometna utakmica ekipe državnog tajništva i narodnosnih dužnosnika (odra-

sli) i ekipe gimnazijalca. Nakon utakmice slijedila je večera i ždrijeb te predstavljaju škole kao i plesanica.

Subota je bila u znaku cjelodnevnih sportskih ogledanja i proglašenja rezultata u večernjim satima uz večeru i zabavu. Djevojke su se nadmetale u dvjema skupinama. Ekipa Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže u svojoj je skupini igrala protiv Srpske gimnazije „Nikola Tesla” iz Budimpešte, Njemačke gimnazije „Friedrich Schiller” iz Pilisvörösvára i Njemačke gimnazije „Valéria Koch” iz Pečuha.

U drugoj skupini nadmetale su se odbojkašice Njemačke narodnosne gimnazije i učeničkog doma iz Budimpešte, Slovačke gimnazije iz Budimpešte, Slovačke gimnazije iz Békéscsabe i Rumunjske gimnazije iz Gyule.

Naše su djevojke protiv dviju njemačkih gimnazija (Njemačke gimnazije „Friedrich Schiller” iz Pilisvörösvára i Njemačke gimnazije „Valéria Koch” iz Pečuha) izgubile u setovima 2 : 1, a protiv Srpske gimnazije 2 : 0 te nisu dospjele dalje iz svoje skupine. Prvo mjesto osvojila je ekipa Srpske gimnazije „Nikola Tesla” iz Budimpešte, drugo ekipa Njemačke narodnosne gimnazije i učeničkog doma iz Budimpešte, a treće ekipa Njemačke gimnazije „Friedrich Schiller” iz Pilisvörösvára.

Naši momci iz ekipe Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža” igrali su u skupini protiv ekipe Njemačke narodnosne gimnazije i učeničkog doma iz Budimpešte, Njemač-

ke gimnazije „Valéria Koch” i Rumunjske gimnazije te završili na 2. mjestu, pa su mogli igrati polufinale s Njemačkom gimnazijom „Friedrich Schiller”. Nažalost, polufinalnu su utakmicu izgubili, ali su osvojili 3. mjesto u pravom nogometnom dvoboju s ekipom Rumunjske gimnazije i tako osvojili brončanu medalju.

U nogometu prvo je mjesto pripalo ekipi Njemačke gimnazije „Friderich Schiller” iz Pilisvörösvára, a drugo ekipi Srpskog zabavišta, osnovne škole, gimnazije i biblioteke „Nikola Tesla” iz Budimpešte.

Branka Pavić Blažetin

Državni tajnik Miklós Soltész

Programi i planovi Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

U županijskom Narodnosnom domu u Baji 28. ožujka održana je redovita sjednica Zastupničkog vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Sjednici je nazočilo svih sedam županijskih vijećnika, od stalno pozvanih jedan od bačkih članova Skupštine HDS-a Martin Kubatov, te predsjednici hrvatskih samouprava Kačmara i Santova, odnosno novinar našega tjednika.

Sjednica je počela minutom šutnje u spomen na pokojnog Stipana Mandića, dugogodišnjeg županijskog vijećnika i predsjednika Hrvatske samouprave Čavolja. Nakon utvrđivanja kvoruma i prihvaćanja predloženog dnevnog reda predsjednik Joso Šibalin izvijestio je nazočne o najvažnijim događanjima između dviju sjednica. Među priredbama spomenuo je 7. Dane Antuna Gustava Matoša u Kačmaru, Predstavljanje Hrvatskog kalendara 2023. u Santovu, Susret prijateljskih naselja u Gari i Dane hrvatskoga jezika u santovačkoj hrvatskoj školi. Izvijestio je nazočne i o susretu s dopredsjednikom Županijske skupštine Norbertom Vedelemekom. Kako je uz ostalo kazao, na prijedlog Županijske hrvatske samouprave dogovoreno je da će potporom Županijske skupštine sa županijskim narodnostima u prosincu suorganizirati Županijski narodnosni dan. Županijsko vijeće jednoglasno je prihvatilo izmjenu i dopunu proračuna Županijske samouprave za 2023. godinu, koji je prihvaćen s povišenim prihodima i rashodima u iznosu od 880 tisuća forinti od uplate mjesnih hrvatskih samouprava po ugovoru o suradnji. Uslijedilo je redovito godišnje preispitivanje Ugovora o suradnji s Kulturnim centrom bačkih Hrvata, usvajanje odluke o (ne)izboru sudskog porotnika, nadalje o podupiranju Županijskog susreta hrvatskih učenika u Bačinu s 200 tisuća forinti i Državnog hrvatskog tamburaškog festivala u Baji s 240 tisuća forinti. Na kraju se raspravljalo o pristiglim molbama te je Hrvatskoj samoupravi Bačina dodijeljena potpora od 200 tisuća forinti za Županijsko natjecanje hrvatskih

Dio zastupnika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

ribiča 10. lipnja, a hrvatskoj školi u Santovu za podupiranje državnog kampa hrvatskoga jezika u Vlašićima potpora od 50 tisuća forinti. Bilo je riječi i o aktualnim pitanjima, posebno o predstojećim priredbama bačkih Hrvata i državnim programima. Na sjednici je upriličeno i potpisivanje Ugovora o suradnji hrvatskih samouprava u Bačko-kiškunskoj županiji.

S. B.

Svečano potpisivanje sporazuma u veljači 1996. godine: tadašnji generalni konzul RH u Pečuhu Miroslav Škoro, petrijevački načelnik Ivo Zelić, predsjednik santovačke hrvatske samouprave Stipan Balatinac i santovački načelnik József Bognár

rena je izložba fotografija „Petrijevcima – nove vizure“, čiji je autor Denis Fekete. Podsjetimo kako je suradnja Općine Petrijevcima i Hrvatske samouprave Santova uokvirena sporazumom o suradnji još u veljači 1996. godine, a otada je ostvaren niz zajedničkih sadržaja među udrugama, školama, vjerskim i drugim zajednicama. Vijeća Santova i Petrijevaca nedavno su usvojila odluke o sklapanju sporazuma o prijateljskoj suradnji, a svečano je potpisivanje dogovoreno za 24. lipnja u Santovu. Sklapanjem sporazuma o suradnji očekuje se jačanje suradnje na još višoj i široj razini.

S. B.

Regionalno natjecanje hrvatskih vinogradara i vinara

U organizaciji Hrvatskog kluba „August Šenoa“ i Hrvatske samouprave Semelja u semeljskom Domu kulture 24. ožujka upriličeno je proglašenje rezultata ovogodišnjeg regionalnog natjecanja hrvatskih vinogradara i vinara. Natjecatelji su od svake sorte vina trebali predati dvije boce od 0,7 l. Na natjecanje se odazvalo četrdesetak natjecatelja koji su prijavili 57 sorti vina – što bijelih i crnih vina te vina *rosé*. Među njima bilo je i onih koji su tradicionalno vjerni ovom natjecanju, a bilo je i nekoliko novih lica. Prvo natjecanje hrvatskih vinogradara i vinara održano je davne 1983. godine u pečuškom hrvatskom klubu.

Ove su godine u sastavu ocjenjivačkog odbora bili direktor Istraživačkog odjela pečuškog Instituta za istraživanje vina Péter Tezslák, vinar i enolog József Cseke te vinar i predsjednik Hrvatske samouprave Semelja Mišo Šarošac. Nisu imali ni lagan ni zahvalan zadatak. Sve je manje malih proizvođača vina koji vino proizvode u malim obiteljskim vinogradima i podrumima za svoje potrebe. Sve je veći broj velikih proizvođača vina s kojima je teško ići ukorak. Nestali su mali obiteljski vinogradi u kozarskom Ritiću, Semelju, na kukinjskom Mostaru, brežuljcima vršendskog Orašja ili na padinama Mečeka. Kultura uzgoja vina polako nestaje među mladim Hrvatima u Baranji. Ima još nekolicina njih koji se sa svojim djedovima i očevima ne predaju te smo se upravo s njima sreli i na semeljskom druženju.

Ocjenjivački sud kušao je 32 bijela, 8 *rosé* i 17 crnih vina koja je na natjecanje donijelo 38 vinogradara. Od ukupnog broja donesenih vina (57) četiri bijela, četiri crna i jedan *rosé* dobili su zlato. Srebro je dobilo jedanaest bijelih vina, jedan *rosé* te pet crnih vina. Broncu je dobilo četrnaest bijelih, šest *rosé* i šest crnih vina. Diplomom su dobila četiri bijela i dva crna vina.

Svim natjecateljima uručene su diplome i pokloni te su dati savjeti kako da dalje rade na svojim vinima i kako da poboljšaju kvalitetu vina ako je to potrebno. Mnoga su vina ocijenjena zlatnim, srebrenim i brončanim kvalifikacijama, a ona najslabija zahvalnicama. Jedan od najuspješnijih natjecatelja ove godine bio je Mijo Mijatović iz Semelja, koji ima vinograd i podrum na semeljskom brežuljku Dubravi i proizvodi oko dvije tisuće litara vina godišnje. On je još od svojih starih naučio uzgajati vinovu lozu. Imali su nohu i *szájbirt*, a nekoliko godina prije nego što je otišao u mirovnu posjekao je stari vinograd i posadio novu vinovu lozu – talijanski rizling (graševinu) i merlot. Više ima bijelog nego crnog grožđa, a sve je podignuto na visoki kordon i može

sve sam raditi, a zasadio je 800 čokota. Kod kuće 150, a ostalo kod podruma. Ovoga puta dobio je dva zlata i za merlot i za rizling, a i supruga mu ima vinograd na Újhegyu te je i ona dobila zlato. Mijo joj pomaže, a svatko ima svoje vino s kojim se natječe te postižu lijepe rezultate. Imaju iskustvo pa dolaze i nagrade.

Zlatnim diplomama nagrađeni su među ostalima i László Poczók, László Gálosfai, József Korács, Bálint Gaszler, Jenő Krasznai, dr. György Reisz, Zolt Szerelmei, József Magyar...

Na druženje u Semelju odazvali su se generalni konzul Drago Horvat, glavna i odgovorna urednica Hrvatskog glasnika Branka Pavić Blažetin te načelnik Semelja József Kumli. Uz ukusnu večeru i dobru kapljicu te orkestar „Badel“ druženje je potrajalo do kasno u noć.

Branka Pavić Blažetin

Mijo Mijatović ima izvrsna vina

Ivo Ivanković iz Katolja ima dobra vina

Ruža Kúcs Mijatović redovito sudjeluje na natjecanju

Obljetnice bačkih Hrvata

U povodu 150. obljetnice rođenja i 65. obljetnice smrti

Biskup Lajčo Budanović, osnivač Bajske kršćanske čitaonice

Rodio se prije 150, a preminuo prije 65 godina – biskup, kulturni i književni djelatnik bačkih Hrvata i osnivač Bajske kršćanske čitaonice Lajčo Budanović.

Lajčo Budanović rođen je 27. ožujka 1873. u Bajmaku, a preminuo je 16. ožujka 1958. u Subotici. Osnovnu školu pohađao je u rodnom Bajmaku, a gimnaziju u Subotici i Kalači. Teologiju je završio u Kalači, gdje je 24. travnja 1874. godine zaređen za svećenika. U početku je službovao kao kapelan u Santovu, Kačmaru, Subotici, Novom Sadu, Somboru i Baji, zatim od 1912. kao župnik u Beregu, a od 1920. u Župi sv. Terezije Avilske u Subotici.

Nakon što je Trianonskim mirovnim ugovorom veći dio Bačke pripao Kraljevini SHS, 1923. imenovan je administratorom Bačke apostolske administrature, nove crkvene pokrajine koja nastaje u onom dijelu prijašnje Kalačko-bačke nadbiskupije što je pripala novoj južnoslavenskoj državi i bila izravno podvrgnuta Vatikanu. Godine 1927. imenovan je naslovnim biskupom cizamskim, a biskupsko posvećenje primio je 1. svibnja 1927. u crkvi sv. Terezije Avilske u Subotici.

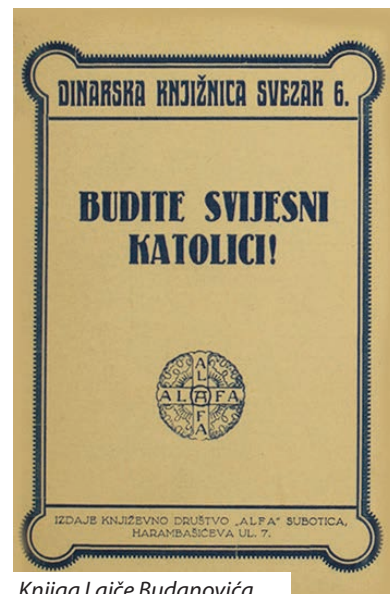
U prvom razdoblju istaknuo se svojim svećeničkim, duhovno-pastoralnim radom. Sastavio je molitvenike *Slava Božja u molitvama i pismama* (1902.), *Mala Slava Božja u molitvama i pismama* (1907.) i *Velika Slava Božja u molitvama i pismama* (1908.). Molitvenici su u kratko vrijeme doživjeli nekoliko izdanja, a u nas su u uporabi do danas. Zatim je uslijedilo izdavanje većeg broja drugih molitvenika i nabožnih knjižica.

Biskup Lajčo Budanović

U Baji je 1909. osnovao Bajske kršćanske čitaonice, najznačajniju ustanovu u mađarskom dijelu Bačke. U svim mjestima službovanja poticao je vjernike da školuju svoju djecu, a u tome im je i materijalno pomagao. Posebno se zalagao na polju odgoja svećenika te je već 1924. otvorio mala sjemeništa u Baču i Senti, a poslije je svećeničke kandidate slao u isovačku klasičnu gimnaziju u Travniku. U Subotici je 1938. utemeljio malo sjemenište „Paulinum“, svojevrstni internat za svećeničke kandidate koji su pohađali državnu gimnaziju. Njegov plan da sjemenište postane klasičnom gimnazijom spriječila su ratna zbivanja 1941. godine. Bio je i revni graditelj crkava. Dao je sagraditi crkve u Subotici, Maloj Bosni, Kelebiji, Đurđinu, Bačkom Petrovcu, Feketiću, Hajdukovu, Bačkim Vinogradima, Apatinu i drugdje. Osim toga istaknuo se i kao kulturni radnik, a želja mu je bila osnivanje jednog hrvatsko-katoličkog doma. Vlastitim je novcem 1933. godine kupio zgradu u kojoj je osnovao Subotičku maticu sa željom da ona postane središnjom kulturnom ustanovom bunjevačkih Hrvata. Osnovao je Zakladu biskupa Budanovića čiju je imovinu stavio pod upravu Subotičke matice. Bio je dobar poznavatelj crkvenog prava, a i glavni autor Bačkog zakonika (*Codex Bachiensis*). U ostvarenju planova spriječio ga je Drugi svjetski rat.

Nakon ulaska mađarske vojske u Bačku (1941.) nuncijatura u Budimpešti razriješila ga je službe apostolskog administratora. Prvo je interniran u dominikanski samostan u Budimpešti, a zatim premješten u franjevački samostan u Mátraverebélyu u Karpatima. Godine 1943. vratio se u Suboticu, a potkraj rata imenovan je „generalnim vikarom za onaj dio nadbiskupije kojim se upravljalo kao administratorom“. Službu apostolskog administratora Bačke ponovno je preuzeo 13. lipnja 1946. prema odluci nuncijature u Beogradu. Kad su komunističke vlasti Crkvi oduzele gotovo svu imovinu, crkvene i nacionalne udruge bile su zabranjivane, svećenici i istaknutiji kršćanski laici zatvarani i proganjani, a 1952. i sam je bio zlostavljan.

Knjiga Lajče Budanovića

Bavio se i književnim radom, a bio je i podupiratelj književnih nastojanja svojih sunarodnjaka. Prvi uradak objavio je u Subotičkim novinama još 1874., a poslije je najviše pisao za *Neven* i *Subotičku Danicu*. Osim vjerskog i nabožnog karaktera pisao je i poučne novele, putopise, crtice iz bunjevačke povijesti i kraće povijesne rasprave. Budanović je 1923. osnovao i Katoličko književno društvo „Alfa“ u Subotici te je moralno i materijalno podupirao *Subotičke novine*, *Subotičku Danicu* i *Klasje naših ravni* te hrvatske katoličke udruge u Subotici. Kao svećenik služio je tronacionalnu i trojezičnu zajednicu, jednako Hrvate, Nijemce i Mađare, ali kao istinski rodoljub i sljedbenik biskupa Ivana Antunovića ponajprije se zalagao za bačke Hrvate.

Stipan Balatinac

Trenutak za pjesmu

Možda

maglovita je
i ova zora
možda ću sutra
dalje vidjeti

Đuso Šimara Pužarov

Obilježena 150. obljetnica rođenja biskupa Lajče Budanovića

Misnim slavljem u subotičkoj katedrali, bazilici sv. Terezije Avilske, 26. ožujka i svečanom akademijom u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici 27. ožujka obilježena je 150. obljetnica rođenja biskupa Lajče Budanovića – pisca i kulturnog djelatnika, duhovnog i kulturnog velikana bačkih Hrvata.

Kako piše na Facebook profilu tjednika vojvođanskih Hrvata *Hrvatska riječ*, tom prigodom o Lajči (Ljudevitu) Budanoviću govorili su dr. sc. Robert Skenderović iz Zagreba, dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije mons. Ferenc Fazekas, katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog u Vladi RS Tomislav Žigmanov, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić i v. d. ravnateljice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) Katarina Čeliković.

Robert Skenderović uz ostalo je istaknuo kako je „Budanović ulagao puno truda u institucionalno organiziranje bačkih Hrvata s jasno izraženom katoličkom prisutnošću. Dakle, jačanjem katoličke vjere želio je i identitetski jačati bačke Hrvate, ali jača-

njem njihova nacionalnog identiteta jačao je istovremeno i katoličku zajednicu u cjelini.“ V. d. ravnateljica ZKVH-a Katarina Čeliković podsjetila je na riječi svećenika Lazara Ivana Krmpotića koji je rekao da je nastojanje Lajče Budanovića kao biskupa bilo usmjereno u tom smislu da se kulturni rast svakog pojedinog naroda utka u živo tkivo svake župe i crkvene općine, tj. žive zajednice Božjeg naroda, ali i biskupije kao cjeline. U okviru programa nastupile su kerske kraljice koje je pripremila s. Silvana Milan, zbor iz Bajmaka pod ravnanjem Bele Anišića, solistica Aleksandra Ušumović uz klavirsku pratnju Viole Biro i Katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem Miroslava Stantića. Ovu veliku obljetnicu zajednički su organizirali (na inicijativu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata) Hrvatsko nacio-

nally vijeće, Subotička biskupija, Katoličko društvo „Ivan Antunović“, NIU „Hrvatska riječ“ i ZKVH. Ovo obilježavanje odvija se u okviru Godine novog preporoda Hrvata u Srbiji pod sloganom „Znam tko sam – Graditelj,“ stoji uz ostalo na Facebook profilu Hrvatske riječi.

S. B.

Sudionici i suorganizatori na misi

Spomen-ploča Lajči Budanoviću u katedrali

Svečanost je započela misom zadušnicom

Kraljice

Foto: Ivica Dulić

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ
Budimpešta Lónyay u. 18/b.

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ POZIVA SVOJE ČLANSTVO NA
SKUPŠTINU.

VRIJEME: 13. SVIBNJA 2023. GODINE, 10.30, SATI

MJESTO: DOMBÓVÁR, SPORSTKI CENTAR SZUHAY (7200. Dombóvár Földvár
u.18.)

DNEVNI RED:

1. IZVJEŠĆE O RADU U 2022. GODINI
2. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2022. GODINU
3. RADNI PLAN ZA 2023. GODINU
4. FINANCIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU
5. PRIPREME NA MANJINSKE IZBORE
6. RAZNO

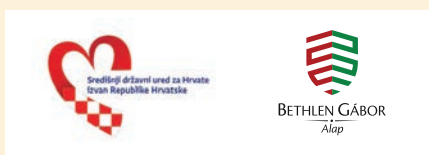
ISTOGA DANA, SE ORGANIZIRA SAVEZOV KULTURNO GASTRONOMSKI DAN,
NA KOJI VAS SRDAČNO POZIVAMO.

NE BUDE LI SKUPŠTINA IMALA KVORUM, ONA SE S ISTIM DNEVNIM REDOM,
NA ISTOM LICU MJESTU, 20-OG SVIBNJA 2023. GODINE, S POČETKOM U 10,30
SATI PONOVO SAZIVA.

NA SKUPŠTINU I NA PRIREDBU VAS SRDAČNO POZIVAMO.

PREDSJEDNIŠTVO

Priredbu podupire:

IZVJEŠĆE O RADU UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ ZA 2022. GODINU

Analiza postojećeg stanja

Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj svoje aktivnosti obavljala je prema Radnom planu i Proračunu koji su prihvaćeni na skupštini održanoj u Mišljenju 28. svibnja 2022. te izmijenjenom Statutu, ostvarujući definirane ciljeve, zadaće i odluke.

Savez je svoje aktivnosti očuvanja baštine, njegovanja jezika i promicanja kulture ostvarivao u šest jednakopravnih regija nastanjenih pripadnicima hrvatske manjine.

Svojim najvažnijim ciljem smatrao je dodatan razvoj i unapređenje svoje narodnosnopolitičke strategije, kulturne autonomije i uvjeta, pravnog položaja, financijske situacije, veza i stabilnosti članstva, a u skladu s aktualnom narodnosnom politikom i zakonodavstvom.

Tijekom 2022. godine Savez je najvažnijima smatrao sljedeće zadaće:

- Poticanje na spis u popis hrvatskih birača u sklopu procesa izbora hrvatskog parlamentarnog glasnogovornika.
- Temeljita revizija Statuta Saveza, izmjene, prilagodba važećim zakonskim propisima i prihvaćanje istih.
- Rješavanje kadrovskih pitanja.
- Priprema i sazivanje godišnje skupštine.
- Povećanje broja članova, jačanje discipline pri plaćanju članarina.
- Korištenje mogućnosti koje pružaju natječaji.
- Jačanje partnerstava, konkretiziranje suradnje s hrvatskim organizacijama, samoupravama, tijelima drugih narodnosti i maticom.
- Održavanje državnih i regionalnih priredbi i programa, njegovanje hrvatske kulturne tradicije u cilju očuvanja materinskog jezika i vjerskog života.

KADROVSKI UVJETI

Rad izabranih upravljačkih tijela

Predsjedništvo

Članstvo je na Skupštini održanoj 2022. izabralo nove dužnosnike, pri čemu su članovi Predsjedništva i Odbora izabrani na petogodišnje razdoblje.

Sukladno tomu kadrovski sastav Saveza je sljedeći:

Sastav Predsjedništva:

- Joso Ostrogonac – predsjednik
- Arnold Barić – potpredsjednik
- Marijana Balatinac – predsjednica Baranjske regije
- Dr. Al-Emadné – predsjednica Bačko-kiškunske regije
- Józsefné Markovics – predsjednik Podravinske regije
- Jozo Solga – predsjednica Gradišćanske regije
- Edit Horváth Paukovitsné – predsjednica Regije Budimpešte i Peštanske županije
- Eva Işpanović – predsjednica Zalske regije

U svrhu unapređenja operativnosti Predsjedništvo je kroz godinu održalo pet sjednica. U skladu s pozitivnom tradicijom sjednice su svaki put održane u drugoj regiji, i to na sljedećim lokacijama, dolje navedenog dana, prema sljedećim temama i dnevnom redu:

Baja, 26. veljače 2022.

– Izvješća, razmatranje radnih i financijskih planova, parlamentarni izbori, dogovor o temama u vezi s popisom stanovništva.

Mišljen, 26. ožujka 2022.

– Dogovor o sazivanju Skupštine.

Brlobaš, 6. kolovoza 2022.

– Iskustva prvog polugodišta, financijska situacija, određivanje zadaća drugog polugodišta.

Pečuh, 8. listopada 2022.

– Dogovor o prijedlozima za dodjelu odličja, utvrđivanje regionalnih programa.

Serdahel, 21. listopada 2022.

– Državni dan Hrvata, financijske i radne zadaće za 2023. godinu, podržavanje programa.

Stalni gosti sjednica predsjedništva bili su predsjednik HDS-a Ivan Guban, predsjednik Nadzornog odbora Mišo Štanodvar i predsjednik Disciplinskog odbora David Gregeš. Parlamentarni glasnogovornik Jozo Solga sudjelovao je u dužnosti predsjednika Podravinske regije. Na sjednicama su pozvani i predstavnici hrvatskih medija. Na sjednicama su se vodili zapisnici. Odluke su donesene u formi rješenja.

Posebno nas raduje činjenica da je Marijana Balatinac Dr. Al-Emad na prijedlog Predsjedništva platforma „Croatian Womens Network“ dodijelila nagradu az „Utjecajne hrvatske žene za 2023. godinu u kategoriji umjetnost i kultura“.

Nadzorni odbor

Na Skupštini se odrekao dužnosti predsjednik NO Mišo Štanodvar. Zahvaljujemo se na njegovom višedesetljetnom aktivnom i stručnom radu.

Nakon obnove članstva sastav NO je sljedeći:

- Hajnalka Vuković – predsjednica
- Martin Kubatov – član
- Robert Ronta – član

Članovi nadzornog odbora provjerili su računovodstvene evidencije, financijske obračune i dokumente Saveza. Članovi Nadzornog odbora o svojim zaključcima izvijestili su Predsjedništvo. Izvješće o radu Nadzornog odbora na godišnjoj skupštini podnio je predsjednik NO-a.

Predsjednik Saveza i zastupnik računovodstvenog servisa redovito su pozivani na sjednicu Nadzornog odbora, na kojoj je sačinjen ažuran i ovjeren zapisnik. Zapisnik sadrži pojedine odluke.

Disciplinski odbor

Sukladno novom Statutu članove Disciplinskog odbora 2022. godine potvrdila je godišnja Skupština.

Sastav Odbora:

- David Gregeš – predsjednik
- Marija Pilšić – članica
- Joso Šibalin – član

Disciplinski odbor pratio je procese primanja novih članova i plaćanja članarine. Tijekom godine nije bilo disciplinskih predmeta.

Skupština

Predsjedništvo je svoju godišnju Skupštinu održalo 28. svibnja 2022. u Mišljenju. Na priredbi su sudjelovali uvaženi gosti, generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat i gradonačelnik Mišljenja dr. Károly Bíró koji su pozdravili sudionike.

Članovi Skupštine raspravljali su o izvješću o radu Saveza za 2021. godinu, financijskom izvješću, radnom planu za 2022., financijskom planu, proveli izmjene Statuta te donijeli kadrovske odluke.

Svi članovi Saveza izviješćeni su o sazivanju skupštine putem pisma ili elektroničke pošte; dostavljene obavijesti sadržale su dnevni red, te mjesto i vrijeme održavanja. Članstvu su na vrijeme dostavljeni i dokumenti koji su razmatrani na skupštini. Poziv i dokumenti pojedinačno su objavljeni u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza.

Pravnu podlogu za održavanje Skupštine omogućio je odvjetnik Dr. Kolos Harci-Kovács.

Predsjedničke dužnosti

Predsjednik Saveza Joso Ostrogonac predsjedničke dužnosti obavljao je prema Statutu, zastupajući interese Saveza na raznim forumima, sastancima, konferencijama i kulturnim priredbama. Uspostavio je i neprekidno održavao razgranate odnose s najvišim političkim krugovima Mađarske i Republike Hrvatske, parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskom državnim samoupravom, županijskim i mjesnim hrvatskim samoupravama, partnerskim institucijama, narodnim organizacijama i medijima.

Njegov dugogodišnji rad na Državnom danu Hrvata uz podršku predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića nagrađen je odličjem „Red Danice hrvatske s likom Antuna Radića“.

Predsjednika je u odsutnosti, samostalno, prema prethodnom dogovoru zastupao potpredsjednik Arnold Barić.

Članstvo

Broj registriranih članova Saveza već godinama kreće se oko 300-350 osoba. Naročito nas raduje činjenica kako je tijekom godine više mladih izrazilo želju pristupanja. Na žalost, preminulo je više članova starijeg naraštaja.

Redovitost uplata članarina je promjenljiva, iako smo tijekom godine svim članovima poslali pismo upozorenja i uplatnicu.

Predsjedništvo tijekom 2022. godine nije primjenjivalo instrument isključenja iz članstva.

Financijsko stanje i poslovanje Saveza

Financijsku podlogu poslovanja Saveza predstavljala su natječajna sredstva i uplate članarina.

Sukladno nacrtu proračuna za 2022. godinu primljeni iznosi pokrivali su troškove sazivanja državne Skupštine, sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora te drugih sastanaka.

U okviru provedbe državnih i regionalnih programa omogućili smo nastupe kvalitetnih umjetnika, pokrili njihove putne troškove, riješili prijevoz mnogobrojne publike iz drugih dijelova zemlje i pokrili troškove skromnog dočeka gostiju.

Dobivenu potporu koristili smo za nabavu uredskog materijala, pokrivanje administrativnih, bankovnih, poštanskih, telefonskih i telekomunikacijskih troškova, održavanje službenog vozila i kadrovske troškove.

Projekti su prijavljeni ažurno i u utvrđenom roku, prema propisima. Prihod od članarina diferencirano je korišten za financiranje programa i priredbi regionalnih organizacija.

Precizne i zakonite računovodstvene usluge Savezu je pružao računovodstveni servis BM-KONTÓ iz Baje.

Poslovna banka Saveza: ERSTE BANK HUNGARY ZRT., broj bankovnog računa:

11600006 – 00000000 – 78612358

Taksativni prikaz realizacije planiranog proračuna sadrži Financijsko izvješće.

Financijsko stanje i poslovanje Saveza

Državni gastronomski i kulturni dan

Usporedno sa Skupštinom u Mišlju je 28. svibnja 2022. održan Državni gastronomski i kulturni dan. U skladu sa tradicijom regije su predstavile svoje gastronomsko umijeće i gastronomske karakteristike.

Državni dan Hrvata

Ovogodišnji Dan Hrvata u suorganizaciji HDS-a i Saveza održan je u Martincima 12. studenog 2022.

Priredba je počela svetom misom u mjesnoj crkvi. Misu je služio biskup Antun Skvorčević, a suslužili su župnici Ilija Čuzdi i Marko Bubalo. Prije svečanog kulturnog programa održano je otvorenje izložbe u Hrvatskom kulturnom i sportskom centru „Josip Džuretin“. Izložbu koja je predstavila kulturu i baštinu podravinskih hrvatskih sela otvorio je Ernest Barić. Nakon toga podravinski KUD-ovi i tamburaški sastavi na velikoj pozornici izveli su program pod naslovom „Od Martinja do Martinja“. Nakon programa upriličena je dodjela odličja. Savez je odlikovao Stipana Šokca iz Bačke, Josipa Tolnaja iz Gradišća, ... iz Budimpešte, umirovljenog ravnatelja Croatice Čabu Horvata i bivšeg predsjednika NO Mišu Štandovara.

Među uglednim gostima na priredbi su sudjelovali državni tajnik Ferenc Kalmár, predstavnici hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj i čelnici Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Programi koji su ostvareni uz moralnu i financijsku podršku Saveza

Regionalne organizacije tijekom godine svoje tradicionalne programe za očuvanje baštine ostvarile su uz skromnu financijsku potporu Saveza.

Izvorima financiranja organizacije su pristupale i samostalno, prvenstveno kroz uspješne natječaje, te suradnju s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama.

Potpore su obuhvatile mjesne hrvatske balove i prela (troškovi nastupa glazbenih sastava, predmeti za tombolu), dječje priredbe, natjecanja u poznavanju hrvatskog jezika, nastupe folklornih plesnih ansambala, izlete i ekskurzije, znanstvene elaborate, mjesne priredbe, organizacijske troškove, najamnine, tiskarske troškove, plakate, pozivnice, jubilarne priredbe, koncerte, mjesne hrvatske dane, seoske dane, hodočašća, mise, vjerske i povezane priredbe te putne troškove.

Javnopolitičke aktivnosti Saveza

Područja javnopolitičkog djelovanja:

- Predsjednik Saveza zajedno s parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj i predsjednikom HDS-a sudjeluje u radu **Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora za manjine**, čija je zadaća nadzor nad ostvarivanjem prava hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske manjine u RH te pružanje uzajamne pomoći. Odbor je 7. prosinca 2022. na svojoj sjednici u Budimpešti razmotrio i uveo u zapisnik preporuke koje su obuhvatile opća pitanja, obrazovanje, kulturu i informiranje. Supredsjedatelji i članovi Odbora o svim pitanjima konzultirali su se s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj te prihvatili njihove preporuke.
- Savez je aktivno sudjelovao u radu **Tematske radne skupine za narodnosna pitanja**. Zadaća radne skupine je promicanje ostvarenja narodnosnih prava u Mađarskoj, njihovo nadziranje i praktično ostvarenje te po potrebi predlaganje pojedinih izmjena Vladi.

Partnerstva Saveza

Savez svojim najvažnijim partnerom smatra **Hrvatsku državnu samoupravu**. Kvalitetnu suradnju dviju organizacija omogućuju redovite konzultacije, dijalog i koordinacija zajedničkih programa. Članovi Predsjedništva ujedno su i članovi Skupštine HDS-a, što olakšava zajedničko razmišljanje i kontakte.

Savez održava izvrsne odnose s **parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj**, koji redovito sudjeluje na priredbama i sjednicama Saveza. Glasnogovornik Jozo Solga dobro poznaje uspjehe, brige i probleme Udruge, budući da je kao predsjednik Podravinske regije već više desetljeća član Državnog predsjedništva.

Savez je zajedno s HDS-om proporcionalni suvlasnik **Medijskog centra i izdavačke kuće Croatia d.o.o.**

Predsjedništvo redovito pribavlja informacije o poslovanju i aktivnostima Croatice. U radu Nadzornog odbora Croatice u ime Saveza sudjeluju Robert Ronta i Martin Kubatov.

Regionalne organizacije Saveza održavaju kvalitetne radne odnose s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama. O uspjehu suradnje svjedoče brojni zajednički programi za očuvanje baštine, kulturne priredbe i aktivnosti s ciljem njegovanja materinskog jezika.

Predsjednik Saveza i regionalni predsjednici redovito informiraju hrvatske medije o organiziranim programima i aktualnim zadaćama. Na regionalnim priredbama i programima redovito sudjeluju novinari **Hrvatskog glasnika, Radio Croatice** te hrvatskih redakcija **Mađarskog radija i televizije**, koji objektivno izvješćuju javnost o događanjima.

Kontakte s maticom Savez održava preko **hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj** i samostalno.

Veleposlanik Mladen Andrić sa suradnicima redovito posjećuje priredbe koje organizira Savez, te nastoji obići čak i najmanja hrvatska naselja. Predsjednik Saveza ili njegov predstavnik redovito sudjeluje na službenim priredbama Veleposlantva.

Generalni konzulat RH u Pečuhu također aktivno sudjeluje u narodnosnom životu, prvenstveno na području tri županije, Baranjske, Somodske i Bačko-kiškunske županije.

Veleposlantvo i Generalni konzulat redovito pozivaju čelnike Saveza na konzultacije, sastanke i priredbe.

Plan rada Udruge Savez Hrvata u Mađarskoj za 2023. godinu

Analiza stanja

Godišnji Plan rada sastavljen je prema načelima usvojenim na skupštini koja je održana u Mišlju 28. svibnja 2022. godine, smjericama Statuta, financiranja za 2023. koje je ostvareno kroz projekte, uplatama članarina te ostalim potporama.

Savez svoje tradicijske i kulturne aktivnosti, kao i aktivnosti za očuvanje materinskog jezika provodi u šest ravnopravnih regija koje nastaju pripadnici hrvatske manjine.

Najvažnije ovogodišnje zadaće

- Savez svojom najvažnijom zadaćom smatra promišljanja o svojoj kulturnoj strategiji koja se ravna prema aktualnoj narodnosnoj politici i zakonodavstvu, a u svrhu očuvanja identiteta, jezika, tradicije i kulturnih uvjeta hrvatskih zajednica te daljnje izgradnje kulturne autonomije.
- Za izbore za manjinske samouprave 2024. godine moramo se pripremati vrlo brižno, promidžbenim radom, putem priredbi, sastanaka i osobnih konzultacija, kako bi se za članove mjesnih, županijskih tijela i državne samouprave izabrali najkompetentniji, najspremniji i najzaslužniji kandidati.
- Trebamo se pobrinuti da se tijekom manjinskih izbora 2024. u hrvatski birački popis upiše što više birača.
- U svrhu izvođenja zaključaka trebaju se provesti temeljite analize i propitivanja popisa stanovništva 2022. godine, na temelju kojih će se odrediti budućnost Hrvata u Mađarskoj.
- Godišnja se skupština mora sazivati brižno, kako bi na njoj što veći broj registriranih članova i predstavnika udruga mogao iznijeti svoja stajališta, mišljenje i prijedloge.
- Uz pomoć medijskih i promidžbenih materijala u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj treba se staviti snažniji naglasak na predstavljanje rada, ciljeva, nastojanja, zadaća i rezultata Saveza.
- Kroz osobne kontakte, dijalog i korištenje odgovarajućih komunikacijskih kanala treba se povećati broj članova Saveza i postići disciplinirane plaćanje članarina.
- Osim praćenja natječaja u zemlji i matici, s ciljem unapređenja i sigurnosti financijskog poslovanja te financiranja Saveza, veća pozornost treba se posvetiti korištenju mogućnosti koje pružaju europski natječaji.
- Udruga se treba prilagoditi nastalim gospodarskim uvjetima, te štedljivim djelovanjem zadržati financijsku ravnotežu.
- Predsjedništvo određivanjem konkretnih strateških ciljeva i zadaća, te izradom radnih programa treba jačati partnerske veze s regionalnim hrvatskim organizacijama, samoupravama i tijelima drugih narodnosti.

Najvažnije ovogodišnje zadaće

Skupština:

Ovogodišnja skupštinu Predsjedništvo će održati 13. svibnja 2023. u Dombóváru.

Nakon odgovarajućih priprema svim će se članovima putem poštanske pošiljke ili elektroničkom poštom dostaviti pozivi i pismeni materijali. Dokumenti Skupštine i pozivnica objavit će se u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Udruge. O sudjelovanju što većeg broja članova brinu regionalni predsjednici.

Gastronomski i kulturni dan

Ova državna priredba nadovezuje se na skupštinu te će se održati 13. svibnja 2023 u Dombóváru. U cilju uspješne provedbe Predsjedništvo će potrebne uvjete omogućiti u suradnji s Hrvatskom samoupravom Dombóvára.

Državni dan Hrvata

Priredbu organiziramo u suradnji s Hrvatskom državnom samoupravom, a ona će se održati u studenom 2023. u Velikoj Kaniži. Sukladno odluci Predsjedništva Savez će dodijeliti odlikovanja zaslužnim udrugama i osobama koje predlažu zalske, podravinske i baranjske regionalne hrvatske organizacije. Bogati kulturni program sastavljaju domaćini.

Podravinsko kolinje i natjecanje

Podravinska i Baranjska regija ovo natjecanje održavaju u Martincima i Mišljenu tijekom siječnja ili veljače 2023. godine. Prema utvrđenom programu natjecat će se najbolji mesari iz cijele zemlje.

Proletni hrvatski kulturni i gastronomski festival

Kulturnu priredbu koja obuhvaća više programa organizira Baranjska regija.

Maškare

Tradicionalne Maškare održat ćemo u Baji u veljači 2023.

Markov dan

Tradicionalni Markovdan povezan s blagoslovom pšenice održat će se u svibnju 2023. u Vancagi.

Natjecanje u kazivanju hrvatske proze i stihova u Gradišću

Tradicionalna priredba okuplja učenike koji se obrazuju na gradišćansko-hrvatskom jeziku.

Natjecanje učenika „Stipan Blažetin“

Na tradicionalnom natjecanju iz hrvatskog jezika sudjeluju učenici koji hrvatski jezik uče u zalskim školama.

Regionalni i mjesni programi koje podržava Savez

Savez će moralno i financijski podržavati regionalne tradicijske priredbe i programe.

Takvi programi među ostalim obuhvaćaju:

- regionalne hrvatske dane, dane sela i proštenja
- natjecanja i kvizove iz hrvatskog jezika za djecu
- turneje i nastupe KUD-ova, financiranje putnih troškova
- konkretne tradicijske programe
- znanstvene konferencije i izložbe
- hrvatske mise i hodočašća
- adventske koncerte, božićne koncerte, smotre zborova
- otkrivanja spomen-ploča, obilježavanja obljetnica
- forume, predavanja i nakladničku aktivnost

Ljudski kapaciteti Saveza

Predsjedništvo

Aktivnosti planiranja, organizacije i operativne provedbe sukladno Statutu ostvaruje sedmeročlano predsjedništvo. Predsjedništvo zasjeda najmanje četiri puta godišnje.

Zadaci u prvom tromjesečju:

- rad na natjecanjima, obračuni
- izrada izvješća za 2022. godinu
- izrada Plana rada i Nacrta proračuna za 2023. godinu

- provedba državnih i regionalnih programa u prvom tromjesečju
- pripreme za sazivanje skupštine

Zadaci u drugom tromjesečju:

- sazivanje skupštine
- održavanje Kulturnog i gastronomskog dana
- provedba proljetnih državnih i regionalnih programa
- pripreme za izbore

Zadaci u trećem tromjesečju:

- održavanje ljetnih kulturnih priredbi

Zadaci u četvrtom tromjesečju:

- pripreme i održavanje Državnog dana Hrvata
- prijedlozi za dodjelu odlikovanja
- adventski i božićni programi
- izvješće društva Croatica Kft.
- provjera uplata članarina i evidencije članova
- izrada izvješća

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor zasjeda prema svom planu rada, te kontinuirano obavlja kontrolne i savjetodavne aktivnosti.

Predsjednik Nadzornog odbora, a po potrebi i članovi pozivaju se na sje dnice Predsjedništva i priredbe Saveza.

Disciplinski odbor:

Disciplinski odbor zasjeda prema svom planu rada. Najvažnija zadaća Disciplinskog odbora je kontrola plaćanja članarina i primjena instrumenta isključenja iz članstva.

Partnerstva Saveza

Najvažniji strateški partner Saveza je Hrvatska državna samouprava.

Zadaće:

- zadaće i ciljevi na državnoj razini, koordinacija programa
- sudjelovanje na sjednicama tijela dviju organizacija
- zajedničko sudjelovanje u izgradnji mađarsko-hrvatskih međudržavnih odnosa
- organizacija zajedničkih programa

Najvažniji strateški partneri regionalnih organizacija Saveza su **mjesne i županijske hrvatske samouprave te nevladine organizacije.**

Zadaće:

- Regionalne organizacije u suradnji s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama i nevladinim organizacijama definiraju najvažnije godišnje zadaće i županijske programe.

Savez preko hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj te samostalno održava korektne odnose s maticom.

Zadaće:

- sudjelovanje na manjinskim konferencijama koje organizira matica
- traženje financijske potpore
- sudjelovanje u radu **Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora za manjine**

Savez uspostavlja i njeguje profesionalne odnose sa **zakladama, organizacijama, ministarstvima i upraviteljima fondova** koji jamče njegovu funkcionalnost.

Zadaće:

- rad na natjecanjima i konzultacije

Aktivno sudjelovanje u radu **Savjetodavnog tijela okruglog stola za ljudska prava.**

Zadaće:

- Zastupanje hrvatskog narodnosnog civilnog sektora.

Tekst na stranicama I, II, III, IV i V materijal je Udruge Savez Hrvata u Mađarskoj i objavljen je u originalu.

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ FINANCIJSKO IZVJEŠĆE, 2022. GODINA

STAVKE PRIHODA	IZNOS	NAPOMENA
Ostatak iz proračuna 2021. godine	2.715.480 Ft	
Natječaj za djelovanje	5.000.000 Ft	NCIV-KP-1-2023/1000186
Natječaj za programe	300.000 Ft	NKUL-KP-1-2023/-000099
Natječaj Središnjeg državnog ureda RH.	1.298.936 Ft	
Članarina	1.250.500 Ft	
Kamate	78 Ft	
Pričuva	12.000.000 Ft	Erste Bank Zrt.
SVEUKUPNO	22.564.994 Ft.-	

RASHODI	IZNOS	NAPOMENA
Uredski troškovi:		
• telefonski troškovi	201.041 Ft	
• kancelarijski troškovi	117.656 Ft	
• poštanski troškovi	156.560 Ft	
• bankovni računi	161.236 Ft	
Benzinski troškovi		
• gorivo službenog vozila	1.240.584 Ft	
• putni troškovi	854.058 Ft	
• prijevozi, teretni prijevozi	1.855.461 Ft	
Troškovi službenog vozila		
• tehnički pregled, osiguranja	379.431 Ft	
• Lizing	965.784 Ft	
Infor. naslovnica, ažuriranje mrežne stanice	100.000 Ft	
Honorari		
Godišnji honorar predsjednika	231.000 Ft	
Honorar računarstva	480.000 Ft	
Honorar pravnika	127.000 Ft	
Državne priredbe		
Skupština, Gastronomski dan, Dan Hrvata	1.198.000 Ft	
Reginalne priredbe, potpore	1.341.908 Ft	
Najam pozornice, ozvučenje, tehnika	503.600 Ft	
SVEUKUPNO	9.913.342 Ft	

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ PLAN PRORAČUNA ZA 2023. GODINU

PRIHODI:

DETALJNI PRIHODI	IZNOS
NATJEČAJI	
Natječaj za djelovanje	5.000.000 Ft
Natječaj za kulturnu priredbu	300.000 Ft
Natječaj matične domovine	1.500.000 Ft
DRUGI IZVORI:	
Članarina	1.500.000 Ft
Ostatak proračuna iz 2022. godine	651.652 Ft
Planirani prihodi sveukupno	8.951.652 Ft
Pričuva	12.000.000 Ft
SVEUKUPNO	20.951.652 Ft

IZDATCI:

IZDATCI PODROBNO	IZNOS
Administrativni troškovi	
• telefonski troškovi	250.000 Ft
• kancelarijski troškovi	150.000 Ft
• poštanski troškovi	150.000 Ft
• bankovni računi	170.000 Ft
• ažuriranje mrežne stranice, internet	100.000 Ft
	820.000 Ft
Putni troškovi (autobusi, auti, teretni prijevoz)	2.000.000 Ft
Troškovi službenog vozila	
• gorivo	1.000.000 Ft
• tehnički troškovi, osiguranje	400.000 Ft
• Lizing	965.784 Ft
	2.365.784 Ft
Lični izdatci, honorari	
• honorar predsjednika	413.772 Ft
• knjiženje	600.000 Ft
• honorar pravnika	130.000 Ft
	1.143.772 Ft
• Sastanci, vijećanja	222.096 Ft
• Državne priredbe (Državni dan Hrvata, Gastronomski dan)	1.200.000 Ft
• Regionalne priredbe	1.200.000 Ft

Bilanca blagajne: 222.504 Ft, Bilanca bankovnog računa: 429.148 Ft,
Pričuva: 12.000.000 Ft, Završni račun (31. 12. 2022. g.): 12.651.652 Ft

PRIČUVA: 12.000.000 Ft
IZDATCI SVEUKUPNO: 8.951.652 Ft

„Prošlost, sadašnjost i budućnost Hrvatskog glasnika“

Hrvatska samouprava Staroga Budima – Bekašmeđera u priredbenoj dvorani „Esernyős“ u Budimpešti organizirala je 22. ožujka predavanje pod naslovom „Hrvatski glasnik: Múlt, jelen és jövő“ („Prošlost, sadašnjost i budućnost Hrvatskog glasnika“).

Nazočne je pozdravio predsjednik „Hrvatski samouprave Staroga Budima – Bekašmeđera dr. István Attila Szoboszlai, koji je nazočnima predstavio raznovrsni program koji će organizirati njihova samouprava, a sve u duhu njegovanja hrvatske kulture, književnosti i povijesti.

Predavanje o Hrvatskom glasniku na mađarskom jeziku održala je glavna i odgovorna urednica Branka Pavić Blažetin. Ona je prikazala dosadašnju povijest, sadašnje stanje i poželjnu budućnost tjednika koji izlazi 32 godine. Hrvatski glasnik tjednik je Hrvata u Mađarskoj, zajednički je tiskani medij hrvatske nacionalne manjine koja živi u različitim dijelovima zemlje. Prisjetimo se, prvi broj Hrvatskog glasnika izašao je 2. svibnja 1991.

„Bile su pozitivne vibracije. Zahvalna sam samoupravi III. okruga i njezinu predsjedniku kao i svima koji su došli. Družili smo se oko tjednika Hrvata u Mađarskoj, upoznali smo ono što mu je prethodilo, a progovorili smo i par riječi o budućnosti“, rekla je Branka Pavić Blažetin te dodala: „Publika zapravo malo zna o tjedniku. Ja sam se fokusirala na značaj hrvatske riječi u novinstvu. Počela sam negdje s 19. stoljećem s biskupom Ivanom Antunovićem, s novinstvom koje je bilo namijenjeno Bunjevcima i Šokcima između dva rata u Mađarskoj, s bunjevačkim i šokačkim novinama koje su izlazile. Zatim sam govorila o Našim novinama i tako redom do danas.“

Glavna se urednica posebno zadržala na situaciji koja je nastala nakon Drugoga svjetskog rata, kad je i u Mađarskoj započela narodnosna politika.

„Tad je počela briga i o novinstvu na jezicima manjina, tako i o novinstvu za južnoslavenske manjine. Naime, zna se da su poslije Drugog svjetskog rata od 1945. do 1991. godine Srbi, Slovenci i Hrvati u Mađarskoj bili pod jednim krovom. O njima se brinula politička organizacija koja je bila partner mađarskoj državi – Demokratski savez Južnih Slavena. Nešto sam govorila o Našim novinama koje su izlazile između 1946. i 1956. godine, potom o Narodnim novinama koje su izlazile od 3. listopada 1957. pa sve do 18. travnja 1991. godine, kad se Narodne novine gase, a njih kod Hrvata u Mađarskoj nasljeđuje Hrvatski glasnik.“

Urednica Pavić Blažetin zadržala se u dijelu oko nastanka Glasnika. Posebno je govorila o razdoblju između 1991. i

2000. godine, a potom i od 2000. do danas.

„Hrvate u Mađarskoj možemo svrstati u nekoliko subetničkih zajednica koje imaju svoje dijalekte i mjesne govore. Oni žive u Gradišću, Budimpešti, Bačkoj, Zali, Baranji i Podravini.

Hrvatski glasnik čuva hrvatski, materinski jezik, ali njeguje i zavičajne govore. Kao tjednik hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj nije samo informativni prostor, nego i kulturna institucija, čuvar pisma i nacionalne svijesti“, izjavila je Pavić Blažetin.

„Glasnik je informativna baza Hrvata u Mađarskoj. Javni medij, tjednik pisan na hrvatskom jeziku i na hrvatskom pismu s time da se na njegovim stranicama njeguju i zavičajni govori, a njegova je specifičnost i to da je jedan dio tih stranica pisan i na gradišćansko-hrvatskom jeziku, što je također jedna od njegovih velikih vrijednosti. On je važan ne samo kao sredstvo informiranja Hrvata u Mađarskoj. On je ‚institucija‘ sama po sebi. On je sredstvo očuvanja jezika i pisma, ali i sredstvo kojim se jača nacionalni identitet Hrvata u Mađarskoj. Naravno, uz sve ono što on danas treba zadovoljiti... Živimo u vremenu demokracije i otvorenosti, gdje moramo biti što objektivniji, brzi i točni kako bismo uopće imali publiku pa

i među Hrvatima u Mađarskoj“, dodala je Pavić Blažetin.

Među nazočnima bili su ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin. Nakon predavanja uslijedila su pitanja nazočnih i razgovor s glavnom urednicom Hrvatskog glasnika.

NM

Stjepan Blažetin i Attila Szoboszlai

Dio publike

Branka Pavić Blažetin drži predavanje

Vijesti iz koljnofskog vrtića

Narodnosni tjedan, tjedan obrta i zanimanja

Važan je dio našeg svakidašnjeg rada njegovanje hrvatskog jezika i očuvanje tradicija. U Koljnofu u današnje vrijeme jezik govore samo starije osobe, mlađe osobe većinom imaju samo pasivan vokabular. Smanjio se i broj djece koja govori i razumije hrvatski. U svakoj skupini našeg vrtića jedno dijete ili dvoje djece razumije jezik, ali gotovo nitko od njih ne može tečno govoriti. U vrtiću težimo tomu da djeca imaju aktivan ili barem pasivan vokabular. Ako djeca zavole hrvatski jezik u vrtiću, onda će ga lakše i radije učiti u školi. Zato smo i ove godine organizirali narodnosni tjedan, koji smo povezali s temom „obrti i zanimanja“. Tijekom tjedna organizirali smo nekoliko zanimljivih programa za djecu, a priređeno je tradicionalno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku.

Majstor drvorezbar Ferenc Taschner bio je domaćin našoj djeci

Peče se gibanica

U mjesnoj seoskoj kući s učiteljicom Terikom

Mónika Taschner u interaktivnom muzeju priča o prošlosti

Prije narodnosnog tjedna uz pomoć roditelja napravili smo izložbu na kojoj smo izložili stare predmete iz kućanstva, narodnu nošnju i ukrasne predmete. Izložbu svi mogu pogledati na ulazu u vrtić. Došla nam je baka jednog našeg predškolca i pokazala nam kako se peče gibanica. Djeca su mijesila i punila tijesto, a zatim ga i ispekla. Također su pravili i male kifle. Nakon ručka kušali smo kolače. Bilo je to veliko iskustvo za sve nas. S djecom smo posjetili mjesnu seosku kuću. Učiteljica Teri pričala nam je o tome kako su ljudi živjeli u prošlosti i koje su predmete upotrebljavali. Učiteljica je djeci rekla i hrvatski naziv svakog predmeta. Mogli su se vidjeti alati koji se danas više ne upotrebljavaju. U srednjoj skupini gledali smo film o starim vremenima i starim obrtima. Većina je tih obrta nestala. Imamo jednu veliku kocku za učenje i uvježbavanje riječi. Uvijek stavljamo druge slike na kocku, bacamo jedni drugima da bismo tako učili riječi. Sad su s kockom naučili nazive zanimanja. Također smo pjevali o obrtima. Tijekom igre pjevali smo pjesmicu o frizerki. I djeca su se okušala u šivanju, šivali smo tulipane. Djeca su u velikoj skupini bojala vrčeve, pa su tako vježbali i boje. Nau-

čili su simbole grba, a zatim obojili svoj grb. Naučili su prvu kiticu himne Gradišća. Napravili su posude od plastelina. Plastelin su napravili od soli i brašna. Osim toga, hrvatski jezik vježbamo i u svakodnevnim situacijama. U interaktivnom muzeju djeca su mogla vidjeti i isprobati narodna glazbala. Mogli su vidjeti i koljnofsku narodnu nošnju. Mónika Taschner ispričala im je kako su ljudi prije živjeli.

Majstor drvorezbar koji živi u Koljnofu, Ferenc Taschner, bio je domaćin našoj djeci. Također nam je pokazao svoje prekrasne kreacije i alate. Pričao nam je o svojem radu, o starim vremenima. Na istom mjestu mogli smo vidjeti i radionicu umjetnikove kćeri, koja je slikarica. Narodnosni jezik i kultura vrlo su bliski jedni drugima. Za vrijeme narodnosnog tjedna djeca su naučila mnogo novih riječi o obrtima i zanimanjima. Cilj nam je također bio razviti jezične vještine kod djece. Upoznali su nove riječi, izraze, obogatili svoj vokabular. Cilj nam je komunikaciju na hrvatskom jeziku učiniti što aktivnijom i u svakodnevnim situacijama.

Zita Kelemen-Balogh
Fotografije: Koljnofski vrtić

Dravsko proljeće u Sopju

U Sopju je 14. i 15. travnja održano 16. Dravsko proljeće koje zajednički priređuju selo Starin i Općina Sopje već domalo dvadesetak godina – jedne godine u Starinu, druge u Sopju. Dijeli ih tek Drava, ali bez mosta u njihovoj blizini to je i do stotinjak kilometara udaljenosti. Kako je premostiti? Upravo prijateljstvom koje su započeli nekadašnji načelnici Sopja i Starina Josip Granjaš i Šandor Matoric, a nastavljaju sadašnji načelnici Berislav Androš i Balaž Matoric.

Prvi dan ovogodišnjeg Dravskog proljeća, 14. travnja, bio je u znaku okupljanja sudionika malonogometnog turnira i Bošporijade te proglašenja pobjednika uz glazbu i zajedničku večeru. Na Bošporijadi su sudjelovale tri ekipe Hrvata iz Mađarske: ekipa iz Starina, Martinaca i Barče. Tradicionalna Bošporijada se održala pod zatvorenim velikim šatorom na parkiralištu iza zgrade općine Sopje uz rekordan broj sudionika. Nagrađeni su najuspješniji, a za dobar ugođaj pobrinuli su se tamburaši iz Sopja i „Biseri Drave“ iz Starina. Na malonogometnom turniru ekipa Kulturnog i prosvjetnog centra „Josip Gujaš Džuretin“ – Zrinski (Veterani) osvojila je treće mjesto, dok je drugo mjesto pripalo ekipi Sopja, a prvo ekipi Nove Šarovke.

Da su naši podravski Hrvati vrsni kuhari bošpora dokazala je i ovogodišnja Bošporijada. Prvo mjesto među deset natjecateljskih ekipa osvojila je ekipa Starina, drugo ekipa Martinaca, a treće ekipa „Domaćice“ iz Sopja. Sopje je na natjecanju sudjelovalo s više ekipa, kao i tamošnja Udruga sportske rekreacije koja se natjecala s tri ekipe. Jedna ekipa osim spravljanja bošpora za natjecanje (bošpor s jabčicama) revijalno je pripremila bošpor s bijelim lukom, bošpor s rasolom i pokazno bošpor s turšijom. Šesteročlani ocjenjivački sud imao je posla. Svi natjecatelji dobili su zahvalnice, a najbolji pehare i medalje.

Drugi dan Dravskog proljeća, 15. travnja, nakon okupljanja sudionika nastavljen je s početkom u 16 sati svetom misom u župnoj crkvi svete Marije Magdalene u Sopju. Nakon svete mise povorka sudionika trebala je krenuti kroz selo, ali kišovito vrijeme to nije dopustilo. Slijedio je susret i nastup desetak KUD-ova i orkestara, zajednička večera te koncert grupe „Vigor“ i zabava uz slatinski sastav „Čista petica“.

Smotru folklor otvorio je glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga uz pročelnika Upravnog odjela za gospodarstvo i poljoprivredu Virovitičko-podravške županije Bojana Mijoka, načelnika Općine Sopje Berislava Androša i načelnika Starina Balaža Matorica.

Među inima nastupili su i folklorasi iz mađarskog dijela Podravine: Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca, „Biseri Drave“ iz Starina i KUD „Podravina“ iz Barče koji je pratio sastav „Misija ViT“ iz Pečuha.

Prvo mjesto među deset natjecateljskih ekipa osvojila je ekipa Starina

U sklopu kulturnog programa izabrano je i najljepše izvorno narodno „ruvo“, koje je prema ocjeni stručnoga suda nosila Regina Várnai iz Martinaca. Osim Regine „ruvo“ je nosila i njezina sestra Laura, a karakteristike narodne nošnje podravskih Hrvata publici je prikazala v. d. ravnatelj Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Vesna Velin.

Cilj je manifestacije „Dravsko proljeće“ očuvanje kulture i tradicije hrvatskog stanovništva s obiju strana rijeke Drave uz uvijek zanimljive goste i kulturno-umjetnička društva koja predstavljaju hrvatski narod.

Branka Pavić Blažetin

Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca i „Biseri Drave“ iz Starina

Marko Gracin © THB

Najljepše izvorno narodno „ruvo“

KUD „Podravina“ iz Barče pratio je sastav „Misija ViT“ iz Pečuha

Marko Gracin © THB

Mala stranica

VOLIM
MAMU

Draga mama

Poklonit ću ti mali cvijet
al' dala bih ti cijeli svijet.

Na oblaku da odmoriš
i zagrliš sve što voliš.

Da se uvijek budiš sretna
i da nisi tužna, sjetna.

Sunce nek' obasja te,
tvoje ruke čarobne.

Ruke koje grle, tješe
koje sve probleme riješe.

Zvezdica ti svaka sjala
za sve što si meni dala.

Jer na svijetu si mi sve
i znaj, mama, volim te!

Josipa Franjić Radulović

Iznenadi svoju mamu

Mnogo je načina da razveseliš svoju majku na Majčin dan. Pokaži joj koliko je voliš, da si zahvalan/zahvalna što te je odgojila u osobu kakva si danas. Osim uz darove svojoj mami možeš poželjati sretan Majčin dan uz malo iznenađenje. Evo nekoliko ideja:

- izradi čestitku vlastitim rukama
- napravi album s najdražim fotografijama
- izrecitiraj joj neku prekrasnu pjesmu
- otpjevaj ili odsviraj (ako učiš svirati) njezinu omiljenu pjesmu
- podari joj čišćenje kuće, kuhanje ili pečenje omiljenog kolača
- u dogovoru s tatom ili možda bratom ili sestrom kupi joj cvijeće koje voli
- osmislite savršeni spoj u nekom restoranu (naravno, neka u tome pomogne tata)
- odvojite vrijeme za zajedničko druženje – majke rijetko odvajaju vrijeme za sebe, uvijek stavljaju druge na prvo mjesto i često zaboravljaju na sebe, baš zato rezerviraj Majčin dan samo za druženje s njom.

Majčin dan

Sretan
Majčin
Dan

U Mađarskoj prve i u Hrvatskoj druge nedjelje u svibnju slavi se Majčin dan. To je dan kad slavimo drage majke, mame, koje su uvijek tople, prijateljski raspoložene i uvijek su uz svoju djecu kad ih djeca trebaju, bez obzira na to što im se događa u životu. Zbog njihove dobrote i pomoći odrastaju naraštaji. Majčin dan u raznim kulturama ima različite običaje obilježavanja, no svima je zajedničko slavljenje uloge majke i iskazivanje poštovanja i ljubavi prema majkama. Majčin dan prvi su slavili stari Grci i Rimljani, a danas se obilježava u mnogim zemljama. Rimski i grčki običaji tijekom povijesti prestali su se slaviti, a tradicija slavljenja majki i majčinstva obnovljena je tek 1858. godine inicijativom Ann Reeves Jarvis u Sjedinjenim Američkim Državama. No, slavljenje Majčina dana kakva ga poznajemo danas započelo je 1908. godine, kad je Anna Jarvis, kći Ann Reeves Jarvis, organizirala slavljenje u čast svoje majke koja je preminula 1905. Nakon njezine smrti kći je započela s prikupljanjem potpore za proslavu Majčina dana u SAD-u jer je htjela odati počast svim majkama na svijetu koje su učinile toliko mnogo za svoje obitelji i društvo. Na Majčin dan slavimo ulogu majke i majčinstva te utjecaj koji majke i njihova požrtvovna uloga puna ljubavi imaju u društvu. Poželi svojoj majci sretan Majčin dan i iznenadi je malim znakom pažnje!

Croatica predstavila svoja izdanja i u Pomurju

U organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ i Izdavačke kuće „Croatica“ 28. ožujka u Serdahelu je predstavljen *Hrvatski kalendar 2023.* te druga Croatičina izdanja. Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin te glavna i odgovorna urednica *Hrvatskog kalendara 2023.* Branka Pavić Blažetin predstavile su izdanja mnogobrojnoj publici, a pjevači hrvatskih pomurskih zborova, tamburaški sastav serdahelske Hrvatske samouprave „Pomurske žice“ i autor kajkavskih pjesama Tibor Mihović obogatili su promociju hrvatskih izdanja kulturnim programom.

Izdavačka kuća Hrvata u Mađarskoj „Croatica“ u svojoj nakladi ima velik popis naslova knjiga koje nudi čitateljstvu u cilju širenja hrvatske riječi i raznih saznanja o hrvatskim temama. Kalendar je ponajprije namijenjen hrvatskoj zajednici u Mađarskoj, ali, naravno, i šire. Kako bi izdavačka kuća predstavila svoje djelovanje, približila svoja izdanja čitateljskoj publici odnosno upoznala njihove interese, odlučila se za predstavljanje ovogodišnjeg Hrvatskog kalendara te drugih izdanja Croatice. Uzvanike je pozdravila ravnateljica Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Prosenjak Matola, među njima glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu, ravnateljicu Croatice Timeu Šakan-Škrilin, glavnu i odgovornu urednicu Hrvatskog glasnika i Hrvatskog kalendara Branku Pavić Blažetin te novinarku Hrvatskog glasnika Bernadetu Blažetin. Ravnateljica Zavoda u uvodnim je riječima govorila o važnosti širenja hrvatske riječi s pomoću medija, odnosno o objavljivanju izdanja na hrvatskome jeziku koja također brinu za očuvanje i njegovanje narodnosnog jezika. Slijedila je prezentacija Hrvatskog kalendara koju je vodila novinarka iz pomurske regije, naglasivši kako Hrvatski kalendar simbolizira hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. U njemu je dio njezina bogatstva i upravo zbog toga nije lako urediti takvo izdanje, čime se već godinama bavi glavna urednica. Kako izbalansirati sadržaj izdanja da bi njime bili zadovoljni čitatelji, velik je izazov. Naime, ljudi su različitih interesa, a tako i različitih mišljenja. Na dvjesto je stranica kalendara ove godine stao kalendar s katoličkim crkvenim blagdanima, prikazi najistaknutijih političkih i društvenih događanja hrvatske zajednice, predstavljanja najnovijih izdanja hrvatskih autora, neke povijesne i vjerske teme, pjesme naših hrvatskih pjesnika, razgovori sa zanimljivim osobama, dječji radovi i prilog koji prikazuje 2022. godinu slikom i riječju – uz priložene fotografije predstavljene su aktivnosti hrvatske zajednice diljem Mađarske.

Glavna urednica govorila je i o tome da bi se sadržaj kalendara mogao obogatiti i drugim vrijednim napisima, no okvire određuju i financijske mogućnosti. Najviše tekstova za kalendar pišu novinari Hrvatskog glasnika, no nađu se i vanjski suradnici i time je šarenija slika kalendara. Postavljena su pitanja i za publiku – što bi rado čitali u kalendaru, što im se najviše sviđa u njemu odnosno kakav je osjećaj kad vide svoj napis u jednom takvom izdanju. Tiboru Mihoviću iz Sumartona u kalendaru su prvi put objavljene pjesme na kajkavskom dijalektu, čemu se vrlo veselio i iz njega je pročitao svoje pjesme. Nakon predstavljanja kalendara ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin predstavila je i druga izdanja kao što je *Hrvatsko-mađarski rječnik*, *Hrvatska kuhinja*, *Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj* i druga izdanja koja su zainteresirani mogli kupiti na licu mjesta.

Beta

Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin, glavna urednica Hrvatskog kalendara Branka Pavić Blažetin te novinarka Bernadeta Blažetin

Publika

Sambotelski Hrvati na državnom seniorskom naticanju

Mišoviti jačkarni zbor „Djurdjice“ i seniorska folklorna grupa sambotelske hrvatske samouprave pred kratkim su se nicali s hrvatskim jačkama i tanci na XIII. Državnom naticanju penzionistov naslova „Gdo što zna i Tanac narodov – Glazba narodov“ ter na sambotelskom nastupu žiri im je produkciju vridnovao odličnom, što je značilo i ravan put do državnoga naticanja u gradu Hajdúszoboszló. Po riči predsjednika Hrvatske samouprave Sambotela Francija Jurašića, tančoši i jačkari jur se marljivo pripremaju pod dirigiranjem zborovodje Zsuzsanne Fasching i uz vježbanje peljača folklornoga društva iz Petrovoga Sela Petra Škrapića. Sambotelski folkloriši od 12. do 14. majuša će boraviti u tom prekrasnom gradu blizu Debrecena s konkretnom hrvatskom misijom.

Tiho

Jačkarni zbor „Djurdjice“ prilikom nastupa na županijskom Hrvatskom balu

Foto: Krisztina Horváth

GORIČAN/LETENYE – Na graničnom prijelazu kod Goričana i Letenye na autocesti M7 započeli su radovi rušenja zgrada graničnih uprava, objavilo je Zatvoreno dioničko društvo Mađarske koncesije za razvoj infrastrukture. Budući da je Republika Hrvatska 1. siječnja 2023. godine ušla u šengenski prostor, na graničnim prijelazima više nema kontrole. Skidanje ploča započelo je 12. travnja i prema planu radovi će trajati pet tjedana, dakle već do početka turističke sezone bit će sve spremno za neometano prelaženje graničnog prijelaza bez čekanja.

KERESTUR – Članovi Kulturnog društva „Kerestur“ u vrtu svoje Zavičajne i spomen-kuće Hrvata u Keresturu uredili su „Vilinski“ vrt u koji su zasadili autohtone biljke područja. Prije dvije godine zasađene su breskve, jabuke, crni ribiz, maline i drugo voće zahvaljujući donaciji mještana i drugih osoba. Udruga se prijavila na jedan natječaj preko kojeg su mogli nabaviti drvo zvano Petőfijeva kruška, tj. drvo velikog mađarskog pjesnika Sándora Petőfija (ispod kojeg je pisao stihove). Drvo su 25. travnja posadili učenici 8. razreda mjesne osnovne škole koji su zasadili prvu breskvu u „Vilinskom“ vrtu, i to uz čitanje Petőfijevih pjesama.

KERESTUR – Mjesna samouprava Kerestura u suradnji s Kulturnim domom i ovoga će ljeta organizirati kampove za djecu: od 26. do 30. lipnja ljubitelji sporta moći će sudjelovati na sportskom kampu, od 10. do 14. srpnja održat će se kamp „Njegovanja tradicija i običaja“, a za djecu koja vole fotografiranje i snimanje bit će organiziran Kamp fotografiranja od 17. do 21. srpnja. Zainteresirani se mogu prijaviti kod voditeljice Kulturnog doma Erzsébet Deák Kovács.

JURA – Na Majkin dan, 7. majuša, i ljetos su po navadi pozvani gradišćanski vjernici na 51. hrvatsko shodišće k oltaru Krvave suze točeće Dvice Marije u Juru. Posebnom molitvom će se nazočni obrnuti k Jurskoj Gospi, u nje materinske ruke i srce će se položiti familije ter tako i svi nevoljni na ovom svitu. Za naše majke, buduće majke će se isto tako pomoliti Mariji da krez nje zagovor dostanu milost Božju da u vjeri i ljubavi jedan drugoga poštuju i živu u Božjem miru i stalnosti. U 10 uri se začme svetačna maša u jurskoj katedrali. Glavni celebrant svete maše je mons. dr. János Székely, sambotelski biskup, prodikovat će prelat kanonik Ferenc Benković, farnik crikve Duha Svetoga u Juri, uz koncelebraciju hrvatskih dušobrižnikov. U 14 uri slijedi svetačna večernja, glavni celebrant i predikač je Koljnofac, pater Anijan Marko Mogyorósi iz Tihanya. Svetačni obred će na orgula oblikovati dr. Ivan Maasz iz Čunova (Slovačka).

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA

ima čast pozvati Vas na

DAN HRVATSKOGA TISKA

koji će se održati 4. svibnja 2023. u sjedištu Nefitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ u Budimpešti (1093 Budimpešta, ul. Lónyay 18/b)

PROGRAM:

16:30 Svečano otvorenje, prigodni govori

16:45 Ivo Kujundžić, urednik: O emisijama Samostalnog Odjela Program za Hrvate izvan RH HRT-a

17:00 Projekcija dokumentarnog filma o Hrvatima u Mađarskoj iz serijala „Lijepa naša Europo“

17:30 Okrugli stol na temu „Vidljivost i zastupljenost hrvatskih manjina u medijima natične domovine– Stvarnost i očekivanja“

Sudjeluju: Bruno Lopandić, diplomatski savjetnik
Branka Pavić Blažetin, glavna urednica Hrvatskog glasnika
Andrija Pavleković, urednik hrvatskih programa na MTVA
Josip Stanić, videonovinar, hrvatski mediji u Vojvodini
Tímea Šakan-Škrilin, ravnateljica Croatica

18:15 Otvorenje izložbe „Znanstveno i duhovno nasljeđe Fausta Vrančića“ Muzeja sakralne umjetnosti u Priskii – otvara Ana Gojtan, ravnateljica HOŠIG-a

Glazbeni nastup: Marko Handler, student „Collegium Croaticum“-a

Domjenak

Srdačno vas očekujemo!

NKUL-KP-1-2023/3-000435